

אחריות

עניין ערך

ניר זיכלינסקי, המשנה למנכ"ל אריסון השקעות והאיש שחתום על האנציקלופדיה לאחריות חברתית, לא מרוצה מהמצב בארץ. לכלכליסט הוא מסביר איך זה שהעסקים תופסים את מקום הממשלה ולמה אין עדיין תשואות על ההשקעה

מדד חובבני תשואת הקרנות הירקות

מסגרת ירוקה -16.60%

רמקו גרין פאנז -16.92%

אלטשולר הקרן הירוקה -18.87%

תישב אנרגיה ירוקה -24.21%

איפקס אנרגיה ירוקה -26.15%

אקסלנס אנרגיה אלטרנטיבית -29.32%

בריזמה אנרגיה ירוקה -31.22%

תשואה מחזיקת 2008 של קרנות נאמנות המשקיעות בחברות העוסקות באנרגיה חלופית ובשמירה על האיוון האקולוגי

יעל שטיין

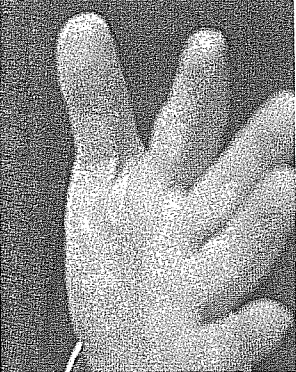
מצב הדיווחים החברתיים סביב תביים בישראל לא מרשים, וזה כאב הלב הפרטי שלי, אומר ניר זיכלינסקי, משנה למנכ"ל ומנהל פיתוח עסקי באריסון השקעות, "ככל שהיו יותר דיווחות כך יהיו יותר שקיפות ומודעות". לפני כמה חודשים השיק זיכלינסקי את "האנציקלופדיה לאחריות חברתית בעסקים וריווח חברתי" – שלושה כר כים עבי כרס בהם יש על כל נושא שקי שור באחריות חברתית יסבית, כמו גם דוגמאות מהארץ ומחול, ראינות עם ככירים כגון שרי אריסון, פרופ' אסא כשר ורעיה שטראוס, וכן סטריים מקיפים על הטמעת התחום בחברות עסקיות.

גדל על ערכי הנתינה

זיכלינסקי גדל בפתח תקווה והיה רב סגן במודייעון. אחרי הצבא הוא למד ראיית חשבון במכללה למינהל, והגיד שיש לתואר שני באוניברסיטת כ"ג ריון. כדי לממן את עצמו עבד בתקופה זו כנהג אוטובוס באגר, כמפנה זבל, כשופט חרדי מדרגות וכפוטוגרמר – משרטט מפות. במהלך הלימודים גם הכיר את אשתו, שלי. לזוג תאומים, נן ובת בני 12, וילד בן שמונה. אחרי הלימודים עבר זיכלינסקי במשך שמונה שנים במשרד ר"ח סומך חייו, ואז עבר לזיו האפט BDO, שם היה במשך עשר שנים שותף בכיר, ראש המחלקה המקצועית ומנהל פיתוח עסקי. אז גם החלה הקריירה המוקד" לה שלו – בתחום האחריות החברתית בעסקים.

"ניסיתי הרבה מאוד זמן לקבוע את הראיון עם אריסון, עד שבדרך המקי רה, דרך חברת, הגעתי אליה וערכנו כמה פגישות. זה היה ב-2005. התיכ רות בנינו הביאה אותה להציע לי את התפקיד שבו אני נמצא היום. העבודה מאפשרת לי לשלב את כל מה שרציתי בעצם – עסקים ואחריות חברתית."

עוד אין פה קיימות
נושא האחריות החברתית מתפתח בקצב מהיר בשנים האחרונות. אירופה היא המתקדמת ביותר, ומדינות כמו ישראל וארצות הברית עושות צעדים קרימה, אך עדיין יש להן דרך ארוכה. האבולוציה שמגריר זיכלינסקי היא – מתן בטר, אחר כך קשרי קהילה, אחריות חברתית ובמקומות המתקדמים

מה גרם לך להתחבר לתחום?
"גדלתי בבית שעיקרון הנתינה לזולת וההתנדבות היה מאוד חזק בו, וזה הבסיס של היקה שלי. במסגרת התפקיד שלי בזיו האפט ראייתי מועמדים לחברה. אחת מהם, שירלי שקר, שעברה קורס ברישות נ"ע, הציבה לי תנאי – לעסוק בתחום האחריות החברתית והתרומה לקהילה. שאלתי אותה אם היא בכלל יודעת מה זה, והיא אמרה שלא, אבל שהיא שמעה על מעלה ומתן שעוסקים בזה והנושא משר אותה. כך התחלנו לבנות מולקלה. מסביב לא ממש פרנגו לנן, אבל הסכימו שזו תהיה השריטה שלי, כי לכל אחד יש איוו שרשיט".

זיכלינסקי בעצם החריר לישראל את כל נושא הריווח החברתי והפר את זיו האפט להלוך בנושא הזה. הרו"ח הראי שון בארץ היה של שטראוס, ומי שניהלה את הנושא בחברה היתה רעיה שטראוס. "לימדתי את שאר המשרדים את הנושא כדי שיתחרו בנו", הוא אומר. עד היום הוגשו המישה רו"חות חכ רתיים סביבתיים, למשל זה של בנק לאומי, ועוד ארבעה חלקים – אגר פרסמה רק רו"ח סביבתי וכך גם חברת החשמל ורשות שדות התעופה. רפאל פרסמה רק רו"ח חברתי. הכנת רו"ח רציני, לרבריו, נמשכת שישה עד תשעה חודשים.

לפני כשנתיים החל לעבוד בארץ סון השקעות. "כולם אמרו לי 'בגיל 40 בטוח תעבור לעסקים', אבל אחרי יום ההולדת לא קיבלתי שום הצעות, והתחלתי לדאוג", הוא חזק. "במק ביל עבדתי על האנציקלופדיה, ורציתי לראיין שבבילה את שרי אריסון". באי נציקלופדיה משתתפים כמה וכמה מני כירי המשק ומומחים בתחום כגון טליה אהרני, מנכ"ל מעלה, אורי שנער, מני כ"ל קשת לעשבר, ורני רהב.

את עצמן כירידותיות לסביבה ולהב" רה, מאשר באמת להיות כאלה? "אי אפשר לעבוד על הציבור לאורך זמן. כמה זמן אפשר לצבוע אוטובוס בירוק ולהגיד אנתנו ירוקים? האחריות החברתית צריכה להיות חלק מהתפיסה והאסטרטגיה הארגונית".
מה יהיה הדור הבא בנושא הזה בארץ?
"פיתוח כלכלי-קהילתי-סביבתי. חכ רה לוקחת כונה ומנהלת אותה מהתחלה ועד הסוף – רואגת לתעסיר קה, חינוך וכו".
אתה לא חושב שיש עם זה בעיה, שהחברה עסקית משתלמת על תחומים שאמורים להיות באחריות המדינה, כמו חינוך? שפתנים יועברו דרך פ"ר לטר של מותג מופיע?
"תסתכלי על הרוגמאות שיש לזה בארץ אפילו – אינטל בקריית גת, מו טרוליה בערד. ארומת, למשל, אימזה כבר לפני שנים בית ספר ביבנה שצמור להברה, וטיפחה אותו מאוד. היום עוכי דים במפעל אנשים מבית הספר, ושיתוף הפעולה פורה לכלום. אני לא רואה עם זה בעיה."
"בנק ז"ייס בארה"ב, לרוגמה, נכנס להארלם בניו יורק, כולם הזהירו אותם שיבנו להם את הכסף, אבל הבנק הת" עקש והעסיק עובדים מהאזור, עשה שם חינוך פיננסי ועוד לעניים בניחול

הציונים של זיכלינסקי לאחריות חברתית בישראל

שנה	ציון
2007-8	7-8
2008-9	7-8
2009-10	4-5
2010-11	4-5
2011-12	5-6
2012-13	6-7
2013-14	4-5

20%

אזור זה עומד על 20%

אחריות שיווקית

עילות בתחום האחריות החברתית חשובה מאוד כמובן, אבל לצידה הולכות ומתפתחות גם אסטרטגיות שונות של שיווק העשייה. שלושת הסיפורים הבאים מספרים משהו על החיות הרבות שבהן ניתן לפעול, וכמה קל להיות אסטרטגי וכמובן אינטראקטיבי.

נטיפים פונה למנהיגים בעולם

"מנהיגים עסקיים מעודדים את ממשלות ה-G8 לבקוט בצעדים עקב משבר המים העולמי". כותרות אלה, שעיתרו חלק מהעיתונים והאתרים, מספרות על מנהלים "מהחברות הגדולות בעולם" שחברו לקמפיין בינלאומי בנושא. ההערכות בעולם הן כי למיליארד אנשים אין גישה למי שתייה נאותה, ולכ-2.6 מיליארד אין תנאים סניטריים ראויים. נטיפים הישראלית היא אחת החברות החתומות על המסמך שוכה ללא מעט תהודה, לצד חברות כמו סו-מנס, פפסיקו, קוקה קולה, דאו ג'נס כמיקסלס ולוי שטראוס. החברה, המפתחת טכנולוגיות השקיה, עושה מאמצים רבים בתחום האחריות החברתית אך משיכילה גם לשווקם נכון ולקבל חשיפה חיובית מאוד ביוזמות כמו זו.

דל געזרת בלקוחות

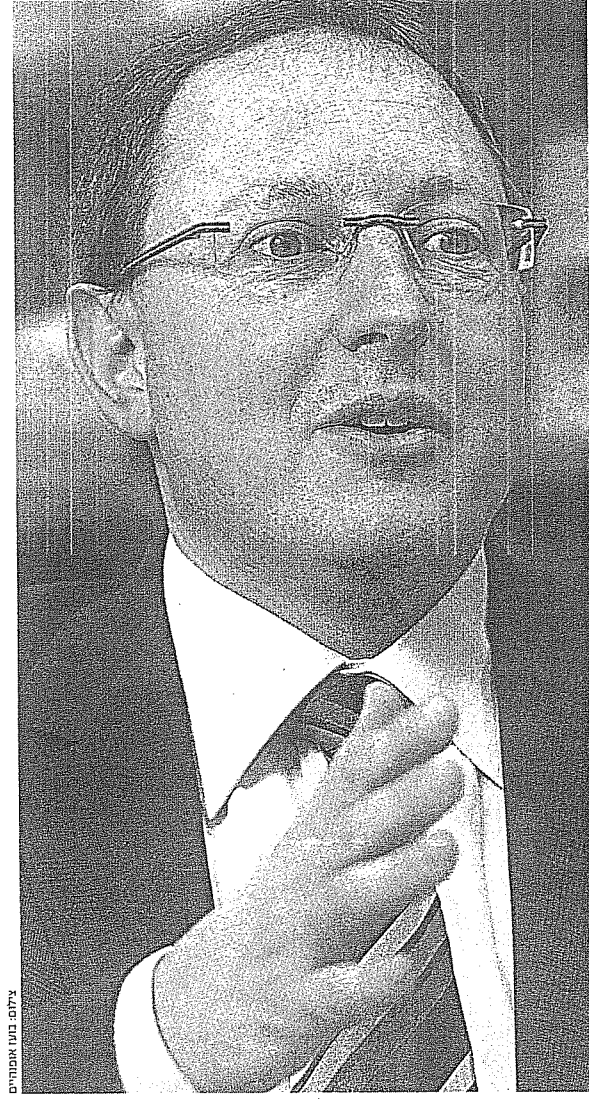
לפעמים אפשר למנף גם טעות או התנהגות עסקית לא לגמרי אחראית לפעילות הוגנת ונכונה שאף זוכה לאהדת הסיכבה. דל, למשל, זכתה לביקורת מצד בלוגרים על כך שהשתמשה בקופסאות גדולות למשלוח גם כשמדובר בפריטים קטנים מאוד. החברה החליטה להרים את הכפפה ולהשתמש בעצת לקוחותיה בעניין. כמו כן פריסמה כבלוג שלה כי נקטה פעולות מיידיות כדי לשנות את המצב. למשל, היא החלה להשתמש במעטפות כששלחה פריטים קטנים. החברה גם ביקשה ייעוץ שיסייע לה להתאים את גודל הקופסה הנכון למוצרים שהיא שולחת כדי למנוע בזבוז. כך הפכה דל את הביקורת עליה לפעולה חיובית נטולת עוינות וגם גייסה את הלקוחות לפעולה.

במסיקו הצמצמה פלסטיק בבקבוקים

נמאס לשמוע על פלסטיק וגזי המנוה גם אם כן, החברות לא יכולות להרשות לעצמן להפסיק לספק ידיעות בתחום. בפסיקו תחשוף הודש בבקוק חדש עם חיטכון של 20% בפלסטיק: בבקוק של חצי ליטר שקול 13.2 גרם בלבד. זהו חלק מהמחויבות שפפסיקו לקחה על עצמה תחת הכותרת "ביצר עם עם כוונה" ושמטרתה לניסיונות לצמצם בפעילותה את ההשפעה שלה על הסביבה בכל הקשור לאנרגיה, אריוה ומים. גם קוקה קולה עשתה דיאטה לבקבוקים של מותג המים שבבעלותה, הנמכר תחת השם דסאני, והפחיתה 30% מממשקלו, שיעמור על 16 גרם. כשמוכרים מיליארדים של בקבוקים מדי שנה, ההשפעה היא גדולה. בסטלה, שביצעה מהלך דומה, אפילו שמנה אותו במקור קמפיין פרסומי שעלה במקביל להשקת הבקבוקים החדשים בארצות הברית. במקביל החברות מנסות למצוא אלטרנטיבה לפלסטיק, בעיקר בר מות שמנים אורגניים מתכלים – עד כה ללא הצלחה.

ניר זיכלינסקי

גיל: 43
תצב השמחתי: נשוי + 3
השכלה: תואר ראשון ושני בראיית חשבון מהמכללה למינהל ומאוניברסיטת בר גוריון בהתמחה
רווחה: כסטודנט – נהג אוטובוס, ממנה זבל ומשרטט מפות. וא – סומך חייקין, זיו האפט ובשנתיים האחרונות – משנה למנכ"ל ומנהל פיתוח עסקי באריסון אחזקות מרצה במכללות ובאוניברסיטאות ברחבי הארץ, זים וערך את האצ'קולופדיה לאחריות חברתית בעסקים

זיכלינסקי. "ניסיתי הרבה מאוד זמן לבקוע ראיון עם שרי אריסון"

”
מועמדת שהתראיינה ל-BDO הציבה לי תנאי לעסוק באחריות חברתית, כי הנושא משך אותה. וכך התחלנו לבנות מחלקת. מסיבב לא ממש פרגון, אבל הסכימו שזו תהיה השריטה שלי”

בינתיים מקפידים בבקוצה לא להתראיון ספציפית על הנושא, ואיך מתגברים על המתח שבין האינטרסים הכלכליים החברתיים? למשל, כשרוצים לפטר הרבה עובדים, או כשמחליטים (כמו שרי אריסון) לא לזרוק אנשים מהבית עקב אית-שלום מושבתה – זה הרי מאוד לא בלבלי. זיכלינסקי בוחר דוגמה מח"ל, אבל עם מספרים שמצללים מוכר. "השא" לה היא איך את עושים זה. ניקח את ריגנה, למשל, שנאלצה לפטר 952 עובדים (לפני כארבע שנים בצרפת – י.ש). הם מצאו תפקיד אחר בחברה לכ-500 מה מפורסמים. את השאר הם ליוו כמשך שני חיים, דאגו להכשיר אותם למקצועות אחרים, נתנו להם משכורת וליוו אותם עד שהם התמקמו בארגונים אחרים".

מלבד המגזר העסקי זיכלינסקי גם פעיל מאוד בתחום האקדמי. הוא מרצה לראיית חשבון ואחריות חברתית באוניברסיטאות ובמכללות שונות, ויש לו בית ספר להדרכות לקראת בחינת מועצת רואי החשבון.

כשנים האחרונות הוביל זיכלינסקי את קביעת תקן איזו העולמי לאחריות חברתית: סביבתית. בארץ זהו תקן איזו 10,000 – "הנחיות לאחריות חברתית של ארגונים", שהושק בפברואר 2007 ופותח בשיתוף מכון התקנים. התקן מיועד לעודד ארגונים שונים לקבל על עצמם מחויבות לנושא האחריות החברתית ולהוות מסגרת משותפת להנחיות, עקרונות ושיטות הערכה בנושאים אלה. "התקן כולל את נושאי איכות הסביבה, בטיחות עבודה, ניהול ספקים ונושאים נוספים של אחריות חברתית. יהיו גם קורסים בנושא מכוון התקנים. מדובר פה יותר בתפיסות ובהנחיות ופחות בחוקים נוקשים של איך עושים את זה. מדינות מתפתחות כבר מוכות לתקן הזה כי הוא יזהה כלי שסייע להן למנוע ניצול של העובדים שלהן על ידי חברות בינ-לאומיות שפועלות אצלן".

yael.stein@calcalist.co.il

איתם וממשל תאגדי. כמו כן ישנה הצעת חוק לטיפוח אתיקה בארגונים של פרופ' אסא כשר וד"ר עלי בוקש פון. מדינות שונות כגון אנגליה, צרפת, הולנד ואוסטרליה כבר דורשות מחברות רות דיווח על פעילותן בתחום האחריות החברתית. בארה"ב אין דרישה כזו, אבל שם החברות כבר מבינות בעצמן שכדאי להן לעשות זאת בגלל האפקט השיווקי שיש לנושא".

עד כמה ההשקעה בנושאים חברתיים-סביבתיים משתלמת לעסקים בישראל פרגנו?

"התשובה על השקעות הקשורות באחריות חברתית הן לטווח ארוך. כיום קשה להגיד שיש בישראל תשואה עוד-פת על מדר מעלה המייצג את 20 החברות הראשונות בדירוג מעלה, העני-מדות בתנאי הסף של מדר ת"א 100+ – י.ש) – אולי בעוד שלוש שנים נהיה שם. זה עניין של מודעות. האגליסטים צריכים להבין טוב יותר את ה"רווח" החברתיים, וגם העיתונאים, שרובם עוד לא מבינים את התחום. צריך פרק זמן שכולם ילמדו את הנושא".

זיכלינסקי יושב בדירקטוריון של כל החברות בנות של אריסון השקעות, ובהן בגס הפועלים, שעליו הוא לא מוכן להרחיב בינתיים. הוא רק אומר שקבוצת אריסון יוצאת לדרך חדשה ככל הנוגע לאחריות חברתית, אולם

כספים. הוא דואג גם לאיכות הסביבה באזור".

ואיך אתה מגדיר את הקו הדק שבין מחויבות המומשלה לחינוך, לאיכות סביבה וכו' לבין מחויבות החברתית העסקית?

"תהליך העבודה העיקרי צריך להיות בין הממשלה למגזר השלישי, והעסקים צריכים לעבוד איתם נסימביוזה – להעניק למגזר השלישי את התובנות העסקיות. אבל לממשלה אין תקציבים רבישנתיים בתחומים האלה בגלל פרייטיות, ואין תכנון, ולכן היא נותנת לעסקים יותר ויותר מקום, לטוב ולרע. באנגליה, למשל, יש שר לאחריות חברתית. פה יש את נציב הרורות הבאים, אבל אין למוסד הזה שום גיבוי. העסקים נכנסים ממוקם של הבנה שהם ירוויחו מזה, והם כן מסתכלים לטווח ארוך".

עניין של מודעות

אתה מקדם גם חקיקה ותקציבים בתחום?

"בדוראי. אני עובר מול פוליטיקאים ומנסה לקדם את הנושאים האלה. כשסילבן שלום היה שר האוצר, למשל, קידמתי מולו, עם טלי אהרוני ממעלה, את נושא הדיווח של חברות על תרומות, שהפך לתקנה. בצנרת יש גם הנחיות רשות ני"ע בעניין קודים

עורך מספר

מחוקר הקליפ של רדיוהד לשיר All I Need

חובות יוצרים

החודש הושק ב-MTV הקליפ של השיר ALL I NEED של להקת רדיוהד. הקליפ כולו ערוך על מסך מופצל שמספר את סיפור חייהם של שני ילדים. הראשון הוא ילד מערבי החי חיים בורגניים סטרייליים של בית ספר, אוכל, משחקים בשעות הפנאי וכו'. השני, לעומת זאת, ישן על רצפה מלוכלכת עם ילדים רבים, וקם לשגרה של עבודה בסוטשופ שבו הוא מייצר נעליים. לאורך כל הקליפ נראית שגרת יומם של הילדים, והשיא הוא בהשלמת ייצור הנעליים על ידי הילד העני והליצן על ידי הילד העשיר. הכיתוב בסוף השיר הוא: "יש דברים שעולים יותר ממה שאתה חושב".

הקליפ נוצר עבור EXIT MTV EXIT כאישי תיבות של Exploitation and Trafficking – ניצול וסחר, יוזמה שהושקה ב-2004 שמטרתה להימנע מתופעה של ניצול ילדים.